

Fa anys que Joan-Carles Mèlich reflexiona sobre la condició humana i la seva dimensió educativa que, com és comprensible, pren com a eix vertebrador la perspectiva ètica. Som éssers radicalment inacabats i la nostra existència no és més que el trajecte de fer-se, desfer-se i refer-se. Per a dur a bon terme aquesta tasca consistent en assolir l'ofici d'ésser humà cal disposar de criteris, ja que el que hi ha en joc és massa important com per deixar-se arrossegar per l'atzar de les contingències del moment. Avançant entre la filosofia de l'educació i l'antropologia de l'educació, Joan-Carles Mèlich suggereix pistes sobre aquests criteris conductors. Si en un primer moment de la seva reflexió ho havia fet sota el guiatge del pensament d'Octavi Fullat, des de fa uns anys és Lluís Duch l'autor que proporciona a Mèlich els esquemes i la terminologia necessaris per haver construït un dels pensaments més originals del nostre país.

Es tracta aquí d'un llibre apassionant i difícil de classificar perquè es prenen com a referents autors que provenen d'àmbits dispars (filosofia, literatura, antropologia, sociologia...) i temàtiques només en aparença distintes (corporalitat, símbol, memòria, llibertat, mort, patiment...). Sense solució de continuïtat, es passa de l'anàlisi de la finitud humana (som humans perquè mai no ens acabem de completar del tot) i de l'ètica (som humans perquè mai no som plenament bones persones) al qüestionament de la totalitat de la condició humana: és realment humà qui es nega a reconèixer el patiment de l'altre i a fer alguna cosa per posar-hi

remei? Només qui és capaç de testimoniar la seva capacitat de resposta al dolor de l'altre ensenya què és ésser compassiu. I és que no hi ha ètica que mereixi aquest nom sense éssers humans capaços de ser sensibles al patiment aliè.

En la seva obra anterior (*La lectura com a pregària*, 2015), Joan-Carles Mèlich va plasmar les seves idees de forma quasi poètica condensant anys de reflexió en aforismes. El ritme vital apressat no lliga bé amb la lectura calmada, però s'enganya completament qui creu que un llibre d'aforismes és el recurs literari per a qui no disposa de temps. Els aforismes no són el producte de la mandra intel·lectual sinó, ben al contrari, una saviesa comprimida. Lectura per pensar, lectura per meditar, potser, fins i tot, lectura per pregar en una societat eminentment audiovisual. Càpsules de saviesa sobre la importància del testimoniatge, la rellevància de l'atenció als altres, la lectura i el valor de la seva dimensió educativa, la religió i la seva pretensió de sentit, sobre la bondat del perspectivisme i la crítica als sistemes.

En aquest segon lliurament de fragments filosòfics l'enfocament està centrat en algunes de les dimensions de la vida quotidiana que condicionen la nostra percepció del sentit. Enfront dels qui defensen que només en els moments puntuals d'èxtasi hom intueix la transcendència de la vida, l'autor proposa que, fortament arrelats en una cosmovisió prosaica, també se'ns suggereix el sentit. Així, aquesta nova proposta de filosofia literària

destaca la importància dels gestos i dels detalls que conformen la pell de la nostra existència. Som éssers vulnerables, no som autònoms sinó que depenem de les atencions dels altres, de manera que mantenim l'esperança només perquè ens sentim escoltats pels

qui fan camí amb nosaltres. No trobarem el sentit reflexionant sobre què hem de fer sinó sobre a qui hem de respondre.

Francesc-Xavier Marín
Universitat Ramon Llull